

Закон України

про садівництво та городництво в Україні

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:

Розділ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Предмет регулювання даного Закону України

1. Цей Закон України визначає правові, організаційні, економічні, культурні, екологічні та соціальні відносини у сфері садівництва і городництва громадян України, які виникають між органами державної влади, органами місцевого самоврядування, юридичними особами, фізичними особами – садівниками та городниками.

2. Закон регулює особливості цивільно-правового стану некомерційних та неприбуткових організацій, створених громадянами для ведення садівництва і городництва відповідно до законодавства України.

Стаття 2. Термінологія, яка вживається в даному Законі України.

1. Земельна ділянка для садівництва – ділянка землі, визначена Законом, яка надається (надана) громадянам для садівництва та може використовуватися для закладання багаторічних плодових насаджень, вирощування сільськогосподарських культур, а також для зведення необхідних будинків та господарських споруд.

2. Садовий будинок – будинок сезонного використання, передбачений для задоволення побутових та інших потреб громадян, пов'язаних з їх сезонним тимчасовим перебуванням в цьому приміщенні.

3. Житловий будинок – будинок постійного проживання, що відповідає державним будівельним нормам та правилам.

4. Колективне садівництво – форма ведення споживчого сільськогосподарського виробництва шляхом об'єднання громадян в садівницькі та городницькі товариства з реєстрацією Статуту, відповідно до вимог якого члени товариства індивідуально використовують свої земельні ділянки, надані для садівництва.

5. Індивідуальне садівництво – форма ведення споживчого сільськогосподарського виробництва, заснованого на індивідуальному або сімейному використанні земельних ділянок, наданих для садівництва.

6. Садівницьке товариство – неприбуткове, некомерційне добровільне об'єднання громадян для задоволення, захисту своїх законних, соціальних, правових, організаційно-економічних та інших спільних інтересів в процесі використання земельних ділянок для ведення садівництва в складі товариства.

7. Об'єднання садівницьких товариств – спілка, масив та інші форми добровільного об'єднання садівницьких товариств за територіальною ознакою з метою створення сприятливих умов для вирішення загальних економічних, соціальних, адміністративно-господарських завдань у веденні садівництва у складі товариства.

8. Городня земельна ділянка – земельна ділянка, призначена для відпочинку громадян та вирощування для власних потреб сільськогосподарських культур з правом зведення тимчасових господарських споруд, передбачених для зберігання інвентаря та врожаю сільськогосподарських культур.

9. Майно загального користування – розміщене в межах території, відведеної під садівництво і городництво для власних потреб, об'єкти капітального будівництва та земельні ділянки загального користування, які використовуються лише для потреб громадян (проходи, проїзди, внутрішні дороги, тепло-, водомережі, електролінії, газоводи, контори, пункти збору твердих комунальних відходів та інші комунікації та споруди, необхідні для діяльності садівницьких та городніх товариств).

10. Земельні ділянки загального призначення – земельні ділянки, які є майном загального користування, передбачені затвердженою документацією з планування території, і які розміщені в межах території, відведеної для колективних потреб і передбачені для зберігання іншого майна загального користування.

Стаття 3. Організаційно-правова форма некомерційної неприбуткової організації, створеної громадянами для ведення садівництва і городництва

1. Власники садових земельних ділянок або городніх земельних ділянок, а також громадяни, які бажають придбати такі ділянки і відповідно до земельного законодавства можуть створювати відповідно садівницькі та городницькі некомерційні неприбуткові товариства.

2. Власники садових земельних або городніх земельних ділянок, розміщених в межах території садівництва і городництва, можуть створювати лише одне садівницьке чи городницьке некомерційне товариство для володіння майном загального користування, розміщеним в межах даної території садівництва чи городництва.

3. Садівницьке чи городницьке некомерційне неприбуткове товариство є видом товариства власників нерухомості.

Стаття 4. Порядок надання (передачі) у власність або в оренду земельних ділянок громадянам для колективного садівництва

1. Для отримання (придбання) у власність або оренду земельної ділянки державної або комунальної власності з метою ведення садівництва у складі садівницького товариства громадяни подають клопотання до відповідного органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування, який передає земельні ділянки державної чи комунальної власності у власність або в оренду відповідно до повноважень, визначених Земельним кодексом України.

2. Клопотання громадянина про надання земельної ділянки у власність або в оренду відповідний орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування розглядає у місячний термін і дає дозвіл на розроблення

проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки або розроблення проекту землеустрою щодо створення нового землеволодіння і землекористування для ведення колективного садівництва громадян чи надає мотивовану відмову у його наданні.

3. Відмову відповідного органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування у наданні земельної ділянки для ведення садівництва заявник може оскаржити у суді.

4. Проект відведення земельних ділянок для ведення садівництва громадянами розробляється за рахунок їх коштів. Проект відведення земельної ділянки погоджується та затверджується відповідно до положень Земельного кодексу України та цього Закону.

5. Громадяни, які протягом терміну, визначеному в Статуті садівницького або городницького товариства, не використовують за цільовим призначенням свою садівницьку або городню ділянку і не вносять плату за землю та членські або інші внески у товариство, позбавляються її у визначеному чинним законодавством судовому порядку за поданням правління садівницького або городницького товариства.

Стаття 5. Ведення садівництва або городництва на земельних ділянках, розміщених в межах території садівництва або городництва без участі в товаристві

1. Ведення садівництва чи городництва на садових земельних чи городніх земельних ділянках особами, які не є членами товариства, може здійснюватися власниками ділянок на рівних умовах і в межах, встановлених для членів товариства.

2. Власники ділянок, які не є членами товариства, складають договір з товариством про умови ведення індивідуального господарства на території товариства та про сплату внесків.

3. Власники ділянок, не члени товариства, зобов'язані вносити плату за придбання, створення, утримання майна загального користування, поточний і капітальний ремонт об'єктів капітального будівництва, які належать до майна

загального користування і розміщені в межах території садівництва і городництва, за послуги і роботи товариства з керівництвом таким майном на підставі договору, оплачують всі витрати відповідно до кошторису.

4. Сумарний щорічний розмір плати встановлюється в розмірі, рівному сумарному щорічному розміру цільових і членських внесків члена товариства.

5. У випадку не внесення плати відповідно до договору товариство стягує з власника ділянки ці кошти в судовому порядку.

6. Власники ділянок, які не є членами товариства, мають право бути присутніми на загальних зборах садівницького та городницького товариства з правом дорадчого голосу.

Розділ 2. СТВОРЕННЯ ТОВАРИСТВА

Стаття 6. Мета створення та діяльність товариства

1. Садівницькі та городницькі товариства створюються як некомерційні неприбуткові добровільні об'єднання громадян на підставі рішення зборів громадян-засновників для задоволення та захисту своїх законних соціальних, організаційно-економічних та інших спільних інтересів, що виникають в процесі організації використання земельних ділянок для ведення садівництва в складі товариств відповідно до вимог чинного законодавства України

2. Установчим документом садівницьких та городницьких товариств є Статут, який затверджується загальними зборами (зборами уповноважених осіб) членів садівницьких та городницьких товариств. Склад і зміст Статуту визначається вимогами чинного законодавства України та модельним (типовим) Статутом, затвердженим Кабінетом Міністрів України та зареєстрованим в Міністерстві юстиції України.

3. Легалізація садівницьких товариств з метою їх державної реєстрації здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства України .

4. Реорганізація організаційно-правових форм діяльності садівницьких та городницьких товариств та кооперативів, створених раніше, здійснюється

відповідно до вимог чинного законодавства України та цього Закону. Реорганізація землекористування існуючих садівницьких та городницьких товариств може проводитися з метою формування й удосконалення раціональної існуючої системи землеволодіння та землекористування громадян, зміни цільового призначення частини земельних ділянок для садівництва, об'єднання земельних ділянок, розширення доріг, ламаності меж, ерозійних процесів та інших екологічних наслідків нераціонального використання земельних ділянок, об'єднання (злиття) земельних ділянок з метою створення територіальних умов для раціонального використання та охорони земель за бажанням членів садівницьких та городницьких товариств та згодою тих членів, права яких порушуються процесом реорганізації землеволодіння і землекористування відповідно до вимог чинного законодавства України.

5. Садівницькі та городницькі товариства мають право входити до складу профспілкових, галузевих та інших організацій відповідного напрямку та сфери діяльності.

Стаття 7. Статут садівницького та городницького товариства

В Статуті садівницького та городницького товариства в обов'язковому порядку вказується:

1. Назва товариства.
2. Організаційно-правова форма товариства.
3. Місце знаходження товариства.
4. Предмет і мета товариства.
5. Порядок управління діяльністю товариства, в т.ч. повноважень органів управління та порядок прийняття ними рішень.
6. Порядок прийому членів товариства, вихід і виключення із членів товариства.
7. Порядок ведення обліку членів товариства.
8. Права, обов'язки і відповідальність членів товариства.

9. Порядок оплати внесків, відповідальність членів товариства за порушення зобов'язань зі сплати внесків.

10. Склад, порядок утворення і повноваження Ревізійної комісії (ревізора).

11. Порядок придбання і утворення майна загального користування товариства.

12. Порядок змін та доповнень в Статуті товариства.

13. Порядок реорганізації та ліквідації товариства.

14. Порядок взаємодії з громадянами, які ведуть садівництво та городництво на земельних ділянках, розміщених в межах території садівництва і городництва без участі в товаристві.

15. Порядок прийняття рішень загальних зборів членів товариства (уповноважених осіб членів товариства).

Стаття 8. Порядок створення товариства садівників та городників та прийняття рішення про створення

Товариство може бути створеним з метою, передбаченою статтею 6 даного Закону.

1. Рішення про заснування товариства приймають громадяни (засновники) на загальних (установчих) зборах товариства безпосередньо персональним голосуванням.

2. Перед голосуванням з питання заснування товариства засновники, які беруть участь у зборах, зобов'язані звичайною більшістю голосів обрати голову зборів та секретаря зборів.

3. Рішення про заснування товариства оформляється протоколом зборів, який підписується головою і секретарем зборів та засновниками товариства.

4. У рішенні про заснування товариства надаються відомості про засновників товариства, затверджується його Статут, в якому обумовлюються порядок, розмір, способи і терміни утворення майна товариства, обрання постійнодіючого колегіального виконавчого органу товариства (голови, правління товариства, постійних комісій) та Ревізійної комісії (ревізора).

5. З дня державної реєстрації товариства, громадяни, які прийняли рішення, стають його членами.

6. Установчим документом садівницьких та городницьких товариств є Статут, який затверджується загальними зборами (зборами уповноважених осіб) членів товариства.

7. Легалізація садівницьких товариств до їх державної реєстрації здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства України.

8. Діяльність садівницьких товариств щодо забезпечення раціонального використання та охорони земель здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства України, цього Закону та модельного (типового) Статуту товариства, який затверджений Кабінетом Міністрів України та зареєстрований Міністерством юстиції України.

Розділ 3. ЧЛЕНСТВО В САДІВНИЦЬКОМУ ТА ГОРОДНИЦЬКОМУ ТОВАРИСТВАХ

Стаття 9. Права та обов'язки членів товариства

1. Члени садівницького та городницького товариства мають право:

1.1. Самостійно господарювати на землі.

1.2. Здійснювати будівництво садового або житлового будинку та інших господарських споруд із дотриманням норм та правил чинного законодавства України та Статуту товариства.

1.3. Утримувати на виділеній земельній ділянці птицю у вольєрах, кролів і нутрій у клітках, бджіл з обов'язковим дотриманням санітарних і ветеринарних правил та без нанесення шкоди безпечному відпочинку людей на сусідніх ділянках, якщо це передбачено Статутом товариства.

1.4. За рішенням загальних зборів або зборів уповноважених, визначених Статутом товариства, на ділянці дозволяється утримувати дрібну іншу живність, за винятком крупних тварин.

1.5. Реалізовувати надлишки вирощеної власної продукції на ринках, заготівельним, переробним підприємствам та організаціям.

1.6. На свій розсуд розпоряджатися виробленою сільськогосподарською продукцією та продуктами її переробки.

1.7. Використовувати спільне майно товариства у встановленому загальними зборами (зборами уповноважених осіб членів товариства) або правлінням товариства в порядку, визначеному Статутом товариства.

1.8. Продавати, дарувати, здавати в оренду власну приватизовану земельну ділянку відповідно до чинного законодавства України.

2. Члени садівницького товариства зобов'язані:

2.1. Дотримуватися вимог земельного законодавства та законодавства про охорону земель і довкілля України.

2.2. Використовувати земельні ділянки за цільовим призначенням, підвищувати родючість ґрунтів та зберігати інші корисні властивості землі.

2.3. Не порушувати прав власників суміжних земельних ділянок та землекористувачів.

2.4. Дотримуватися правил добросусідства та обмежень, пов'язаних із охороною земель та ґрунтів, встановленням земельних сервітутів та охоронних зон.

2.5. Своєчасно сплачувати земельний податок або орендну плату.

2.6. Дотримуватися діючих стандартів та нормативів щодо якості сільськогосподарської продукції, санітарних, екологічних та інших вимог відповідно до чинного законодавства України.

2.7. Брати участь у роботах щодо забезпечення раціонального використання та охорони земель, що використовуються членами товариства - або за дорученнями членів товариства за рішенням загальних зборів членів товариства (уповноважених осіб членів товариства), або за рішенням правління товариства.

2.8. Своєчасно сплачувати вступні та членські внески в установлені терміни, а також цільові внески в розмірах і терміни, встановлених загальними зборами (зборами уповноважених осіб) членів товариства.

2.9. Використовувати за цільовим призначенням та утримувати в належному стані садову ділянку та будівлі, що знаходяться на ній, прилеглі території, дотримуватися санітарно-гігієнічних, екологічних, протипожежних та інших норм, правил та нормативів, встановлених законодавством України.

2.10. Дотримуватися законодавства про садівництво та городництво України та Статуту товариства, рішення загальних зборів (зборів уповноважених осіб) членів товариства та правління товариства.

2.11. Виконувати інші обов'язки, передбачені Статутом товариства.

2.12 В разі невиконання членом товариства взятих на себе зобов'язань, визначених Статутом товариства та рішенням загальних зборів(зборів уповноважених осіб) членів товариства, він може бути виключений зі складу товариства із обов'язковим укладанням договору на право користування землею, що перебуває у власності товариства , користування майном садівницького товариства, інженерними мережами та послугами з організації життєзабезпечення товариства.

Стаття 10. Підстави і порядок прийняття в члени товариства

1. Членами товариства можуть бути лише фізичні особи - громадяни та не громадяни України, які мають на це право в рамках чинного законодавства України.

2. Прийом в члени товариства здійснюється на підставі заяви землевласника садової чи городньої ділянки, розміщених в межах території садівницького чи городницького товариства, яка подається в правління товариства для внесення її на розгляд загальних зборів (зборів уповноважених осіб) товариства.

3. Землевласники садових чи городніх ділянок до подання заяви до вступу в члени товариства зобов'язані ознайомитися із Статутом товариства.

4. В заяві вказується:

прізвище, ім'я та по батькові;

адреса місця проживання заявника;

згода заявника на дотримання вимог Статуту.

5. До заяви додаються копії документів на право власності на садову чи городню ділянку, які знаходяться в межах території садівництва або городництва. В разі якщо ділянка, надана члену садівницького або городницького товариства раніше, та не була приватизована членом товариства, складається договір оренди між садівником або городником та товариством.

6. Розгляд заяви на загальних зборах та прийняття відповідних рішень здійснюється відповідно до Статуту товариства.

7. День прийняття в члени товариства є днем прийняття відповідного рішення загальними зборами (зборами уповноважених осіб) членів товариства.

8. Збори мають право відмовити в прийнятті в члени товариства в наступних випадках:

якщо особа була раніше виключена із числа членів цього товариства у зв'язку з грубим порушення Статутних вимог;

особа не є власником земельної ділянки, яка розміщена в межах території товариства;

не представлення документів, передбачених частиною 5 даної статті.

9. Кожному члену товариства протягом 2 (двох) тижнів з дня прийняття в члени товариства, головою товариства видається членська книжка члена товариства з особистими підписами голови правління та бухгалтером (скарбником) товариства.

Стаття 11. Підстави та порядок перебування в членстві товариства

1. Членство в товаристві може бути припинене добровільно або примусово, а також у зв'язку з припиненням прав на належність садової чи городньої ділянок або у зв'язку зі смертю члена товариства.

2. Добровільне припинення членства в товаристві здійснюється шляхом виходу із товариства.

3. Членство в товаристві припиняється з дня подання заяви в правління товариства про вихід із товариства. Рішення правління про вихід із товариства не вимагається.

4. Членство в товаристві припиняється примусово рішенням загальних зборів членів товариства з дня прийняття рішення або іншої дати, яка визначена цим рішенням у зв'язку з несплатою внесків протягом терміну встановленого Статутом товариства та інших порушень Статутних вимог.

5. Голова товариства не пізніше як за 30 (тридцять) календарних днів до дня проведення загальних зборів (зборів уповноважених осіб) членів товариства, на яких заплановано розглянути дане питання, направляє цьому члену товариства попередження про невиконання ним зобов'язань листом з повідомленням про отримання на адресу місця проживання або на вказану письмово садибником.

6. Член товариства повинен бути завчасно поінформованим про дату, час та місце проведення загальних зборів (зборів уповноважених осіб) членів товариства, на яких буде розглянуте питання про виключення його із членів товариства.

7. Рішення загальних зборів (зборів уповноважених осіб) членів товариства про примусове припинення членства в товаристві може бути оскаржене в суді.

8. У випадку виключення члена товариства загальними зборами, йому направляється рішення, у якому вказується:

8.1. Дата та місце проведення загальних зборів (зборів уповноважених осіб) товариства, на яких було прийнято рішення про виключення із членів товариства.

8.2. Причини та законодавчі підстави, якими керувалися загальні збори (збори уповноважених осіб) членів товариства при виключенні.

3. Умови, при виконанні яких виключений із членів товариства має право заново вступити в товариство після усунення порушень, які призвели до виключення із товариства.

9. У зв'язку з припиненням прав на садову чи городню ділянку або внаслідок смерті члена товариства, членство в товаристві припиняється в день відповідної події. Рішення загальних зборів членів товариства при таких обставинах не потрібні.

10. Колишній член товариства протягом десяти календарних днів з дня припинення прав на садову чи городню земельну ділянку зобов'язаний повідомити в письмовій формі про це правління товариства з наданням копій підтверджуючих документів на таке припинення.

11. У випадку невиконання вимог відповідно до частини 10 даної статті колишній член товариства несе відповідальність за витрати товариства через відсутність в правлінні інформації про припинення його членства в товаристві.

Стаття 12. Внески членів товариства

1. Внески членів товариства можуть бути:

1.1. Вступні внески.

2.1. Членські внески.

3.1. Цільові внески.

2. Обов'язок сплачувати внески стосується кожного члена товариства.

3. Членські внески сплачуються всіма членами товариства відповідно до Статуту товариства.

4. Періодичність та термін сплати внесків передбачаються Статутом товариства або Постановою загальних зборів (зборів уповноважених осіб) членів товариства.

5. Членські внески використовуються винятково на видатки, пов'язані з:

5.1. Утриманням майна загального користування товариства, в т.ч. оплатою орендних платежів за вказане майно.

5.2. Здійсненням розрахунків за виконання роботи за угодами на послуги із життєзабезпечення товариства.

5.3. Облаштуванням земельних ділянок загального призначення.

5.4. З охороною території садівництва та городництва, забезпеченням в межах території пожежної безпеки.

5.5. Проведенням аудиторських перевірок товариства.

5.6. Проведенням розрахунків з організаціями та підприємствами, які здійснюють забезпечення тепловою та електричною енергією, водопостачанням, газопостачанням, водовідведенням.

5.7. Оплатою заробітної плати працівникам, з якими товариство уклало трудові угоди, або працюючим на постійній основі.

5.8. З організацією та проведенням загальних зборів (зборів уповноважених осіб) членів товариства, виконання рішень цих зборів.

5.9. Оплатою податків та зборів, пов'язаних з діяльністю товариства відповідно до існуючого законодавства України.

6. Цільові внески здійснюються членами товариства відповідно до рішення загальних зборів(зборів уповноважених осіб) членів товариства, їх розміри і терміни внесення затверджуються постановою загальних зборів (зборів уповноважених осіб) членів товариства і використовуються лише за цільовим призначенням:

6.1. Для виготовлення технічної документації зі створення земельної ділянки, з метою подальшого надання товариству для її розподілу.

6.2. Для виготовлення документації з планування та землеустрою території товариства.

6.3. Для проведення кадастрових робіт з метою внесення в Єдиний державний реєстр нерухомості відомостей про садові і городні земельні ділянки, земельні ділянки загального призначення та інші об'єкти нерухомості, що належать до майна загального користування.

6.4. Для створення або придбання необхідного для діяльності майна загального користування.

6.5. Для реалізації заходів, передбачених рішенням загальних зборів (зборів уповноважених осіб) членів товариства.

7. Розмір внесків визначається на підставі прибутково-видаткового кошторису товариства, фінансово-економічного обґрунтування,

затвердженого загальними зборами (зборами уповноважених осіб) членів товариства.

8. У випадку несвоєчасної оплати, недоплати внесків товариство має право стягнути їх у судовому порядку.

Стаття 13. Реєстр членів товариства

1. Не пізніше місяця з дня державної реєстрації товариства, відповідно до Статуту товариства, головою товариства або іншим уповноваженим членом правління товариства створюється реєстр членів товариства і здійснюється його ведення.

2. Реєстр членів товариства містить дані про членів товариства.

3. Член товариства зобов'язаний подати достовірні дані: документи про приватизацію своєї садової ділянки, адресу місця проживання, поштову адресу, номер телефона, документи про пільги, які надані державою, та своєчасно повідомляти правління товариства про їх зміни.

4. У випадку невиконання цих вимог член товариства сплачує товариству податки та внески у повному обсязі.

Розділ 4. ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ ТОВАРИСТВОМ ТА КОНТРОЛЬ ЗА ЙОГО ДІЯЛЬНІСТЮ

Стаття 14. Керівні органи товариства та ревізійна комісія (ревізор)

1. Вищим органом товариства є загальні збори (збори уповноважених осіб) членів товариства.

2. Загальними зборами (зборами уповноважених осіб) членів товариства обирається голова товариства.

3. Загальними зборами (зборами уповноважених осіб) членів товариства обирається правління товариства.

4. Разом з виконавчими органами товариства, з метою, яка передбачена Статутом товариства, на загальних зборах (зборах уповноважених осіб) членів товариства обирається ревізійна комісія (ревізор).

5. Голова товариства, члени правління товариства, ревізійна комісія (ревізор) обираються на загальних зборах членів товариства терміном не більше 5 років, із числа членів товариства таємним або відкритим голосуванням. Рішення про порядок голосування приймають загальні збори (збори уповноважених осіб) членів товариства звичайною більшістю голосів від загальної кількості присутніх на загальних зборах. Одна і та ж особа може переобиратися необмежену кількість разів на посаді в органах товариства.

6. Особи, обрані у виконавчі органи товариства, здійснюють свої повноваження до обрання нових виконавчих органів товариства.

7. Рішення органів товариства, прийняті в рамках їх компетенції, є обов'язковими до виконання всіма членами товариства.

Стаття 15. Повноваження загальних зборів членів товариства

1. До виняткових повноважень загальних зборів членів товариства належать:

1.1. Внесення змін до Статуту товариства.

1.2. Обрання керівних органів товариства (голови товариства, членів правління товариства, ревізійної комісії (ревізора)).

1.3. Встановлення і затвердження умов оплати праці штатним працівникам товариства, з якими укладаються трудові договори, або які працюють на постійній основі.

1.4. Прийняття рішення про придбання товариством майна загального користування, а також земельних ділянок, порядок їх використання.

1.5. Прийняття громадян в члени товариства та виключення із членів товариства, встановлення порядку розгляду заяв громадян про прийняття в члени товариства.

1.6. Прийняття рішення про відкриття та закриття банківських рахунків.

1.7. Затвердження звітів ревізійної комісії.

1.8. Прийняття рішень про вступ до асоціацій, професійних та галузевих спілок та вихід із них.

1.9. Затвердження порядку ведення загальних зборів членів товариства, діяльності голови та правління, членів ревізійної комісії (ревізора) товариства.

1.10. Розгляд заяв і скарг членів товариства на рішення, дії (бездіяльність) голови, членів правління товариства і членів ревізійної комісії (ревізора) товариства.

1.11. Затвердження кошторису фінансово-господарської діяльності правління товариства.

1.12. Затвердження звіту про роботу правління.

1.13. Затвердження розмірів і термінів сплати внесків, порядку використання цільових внесків.

1.14. Ухвалення рішень про реорганізацію і ліквідацію товариства, про призначення ліквідаційної комісії, про затвердження проміжного та ліквідаційного балансу.

2. Загальні збори є легітимними якщо на них присутні 50+1 голос від загальної кількості членів товариства.

3. Загальні збори членів товариства можуть бути чергові та позачергові.

4. Чергові загальні збори членів товариства скликаються правлінням товариства у зв'язку з необхідністю, але не рідше одного разу на рік.

5. Позачергові загальні збори членів товариства проводяться на вимогу:

5.1. Правління товариства.

5.2. Ревізійної комісії.

5.3. Ініціативної групи членів товариства в кількості 30 відсотків від їх загальної кількості.

6. Позачергові збори можуть бути скликані також на вимогу органів місцевого самоврядування при потребі вирішення важливих питань місцевого або загальнодержавного значення.

7. Правління товариства не пізніше 20 (двадцяти) днів з дня отримання вимоги, зобов'язане забезпечити проведення позачергових загальних зборів членів садівницького товариства.

8. У випадку порушення правлінням товариства терміну і порядку проведення позачергових зборів членів товариства ревізійна комісія, члени товариства, органи місцевого самоврядування, які вимагають проведення позачергових зборів членів товариства, мають право самостійно організувати проведення позачергових зборів.

9. У повідомленні про проведення позачергових загальних зборів членів товариства має бути вказано перелік питань, які будуть обговорюватися на загальних зборах членів товариства, дата, час та місце проведення загальних зборів членів товариства. Винесення інших питань на порядок денний цих зборів не дозволяється.

10. Головує на зборах членів товариства голова товариства, якщо збори не прийняли іншого рішення.

11. В окремих випадках рішення загальних зборів членів товариства може прийматися у формі очного або заочного голосування.

13. В результаті очно-заочного голосування щодо прийняття рішення загальними зборами членів товариства, то вона вираховується загальною кількістю голосів. При цьому беруться до уваги:

13.1. Результати голосування при очному обговоренні питань порядку денного загальних зборів членів товариства.

13.2. Результати голосування членів товариства, які направили до проведення загальних зборів членів товариства свої рішення в письмовій формі з питань порядку денного загальних зборів членів товариства.

14. Рішення загальних зборів членів товариства оформляються протоколом, у якому вказуються результати голосування, і до нього додаються списки з підписами кожного члена товариства або кожного представника члена товариства, які взяли участь у загальних зборах членів товариства.

Протокол загальних зборів підписується головою зборів. У випадку прийняття загальними зборами членів товариства рішення шляхом очно-заочного голосування, в такому рішенні також додаються рішення в письмовій формі осіб, вказаних в пункті 13.2. даної статті.

15. Прийняття рішення загальних зборів членів товариства шляхом заочного голосування не передбачає очного обговорення питань порядку денного таких зборів і здійснюється шляхом підбиття підсумків голосування членів товариства, які до дня проведення зборів направили в його правління свої пропозиції в письмовій формі з питань порядку денного загальних зборів членів товариства.

16. В Статуті товариства можливо передбачити голосування електронними засобами комунікації, відео- та аудіо конференційному зв'язку.

17. В разі, якщо загальні збори товариства були призначені, але не відбулися, призначаються збори уповноважених осіб членів товариства.

18. Кількість уповноважених осіб членів товариства встановлюється Статутом товариства.

Стаття 16. Правління товариства

1. Правління товариства підзвітне загальним зборам (зборам уповноважених осіб) членів товариства.

2. Кількість членів правління не може бути меншою, ніж 3 особи, та складає непарну кількість.

3. Засідання правління товариства скликається головою в міру потреби в терміни, встановлені Статутом товариства.

4. Засідання правління товариства є правомірним, якщо на ньому присутні 50+1 відсоток його членів.

5. Рішення правління товариства приймається відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів присутніх членів правління.

6. До повноважень правління належать:

6.1. Виконання рішень загальних зборів членів товариства.

6.2. Прийняття рішень щодо проведення загальних зборів(зборів уповноважених осіб) членів товариства та забезпечення прийняття рішення загальних зборів у формі очного та заочного голосувань.

6.3. Керівництво поточною діяльністю товариства.

6.4. Прийняття рішень з укладення договорів з організаціями, які здійснюють постачання водою, електроенергією, газом, водовідведенням, облаштування і охорону території товариства, забезпечення пожежної безпеки та іншої діяльності, спрямованої на досягнення мети товариства.

6.5. Забезпечення виконання зобов'язань за договорами, які укладені товариством.

6.6. Складання прибутково-видаткового кошторису фінансово-господарської діяльності товариства і винесення на затвердження загальними зборами товариства.

6.7. Здійснення обліку і подачі звітності товариства, підготовка річних звітів і винесення їх на затвердження загальними зборами.

6.8. Забезпечення ведення діловодства і утримання архіву в товаристві.

6.9. Забезпечення контролю за своєчасною сплатою членських та інших грошових внесків, розрахунків за використану електроенергію, проведення відповідної роботи з боржниками, оформлення матеріалів з питань примусового стягнення коштів з боржників через суд.

6.10. Розгляд заяв членів товариства.

6.11. Підготовка фінансово-економічних обґрунтувань розміру річних внесків на господарську діяльність товариства, розроблення штатного розкладу про оплату праці працівникам та членам органу товариства, які уклали договори з товариством.

6.12. Затвердження поточних планів діяльності товариства та заходів, необхідних для їх виконання.

Стаття 17. Голова товариства

1. Голова товариства діє від імені товариства без доручення та представляє товариство у його стосунках з іншими особами. Він зокрема:

1.1. Головує на засіданні правління.

1.2. Має право першого підпису під фінансовими документами, які відповідно до Статуту товариства не підлягають обов'язковому схваленню

правлінням товариства, а також підписує протоколи засідання правління товариства.

1.3. Виступає розпорядником коштів та майна товариства в межах прийнятого кошторису, укладає та підписує від імені товариства господарські та інші договори, контракти, видає довіреності від імені товариства.

1.4. Приймає на роботу до товариства працівників за трудовими договорами, здійснює права і виконує обов'язки керівника товариства, як роботодавця, за цими договорами.

1.5. Здійснює представництво від імені товариства в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, а також у відносинах з іншими особами;

1.6. Розглядає заяви членів товариства.

1.7. Видає доручення без права передовіри.

Стаття 18. Ревізійна комісія (ревізор) товариства

1. Контроль за фінансово-господарською діяльністю товариства, в тому числі за діяльністю його голови і правління товариства, здійснює ревізійна комісія (ревізор).

2. Ревізійна комісія обирається на загальних зборах(зборах уповноважених осіб) членів товариства. У складі ревізійної комісії повинно бути не менше як три члени товариства. Членами ревізійної комісії (ревізором) не можуть бути голова товариства або члени його правління, а також їх родичі.

3. Порядок роботи ревізійної комісії і їх повноваження регламентуються Статутом товариства, Положенням про ревізійну комісію (ревізора) та затверджуються загальними зборами (зборами уповноважених осіб) членів товариства.

4. Ревізійна комісія (ревізор) підзвітна загальним зборам (зборам уповноважених осіб) членів товариства.

5. Ревізійна комісія (ревізор) товариства зобов'язана:

1) перевіряти виконання правлінням товариства та його головою рішень загальних зборів (зборів уповноважених осіб) членів товариства, законність

укладених угод, договорів, які здійснюють органи товариства, склад та стан майна загального користування;

2) здійснювати ревізію фінансово-господарської діяльності не рідше одного разу на рік при невідкладних проблемах по дотриманню законодавства України на вимогу позачергових зборів (зборів уповноважених осіб) членів товариства;

3) звітувати про результати ревізії на загальних зборах (зборах уповноважених осіб) членів товариства, вносити пропозиції щодо усунення виявлених недоліків;

4) здійснювати перевірку щодо своєчасного розгляду головою та правлінням товариства заяв і скарг членів товариства.

Стаття 19. Ведення справ у товаристві

1. Відповідальним за веденням справ у товаристві є голова товариства. Витяги із документів товариства та копії документів товариства завіряються печаткою товариства і підписуються головою товариства. В разі вимог законодавства України ці документи засвідчуються нотаріально.

2. Протоколи загальних зборів (зборів уповноважених осіб) членів товариства підписує голова загальних зборів (зборів уповноважених осіб) та секретар загальних зборів (зборів уповноважених осіб) членів товариства. Протоколи загальних зборів членів товариства (зборів уповноважених осіб) членів товариства, які проводяться в формі заочного голосування, підписує голова товариства.

3. Протоколи засідання правління товариства підписує голова товариства.

4. Протоколи та документи, складені ревізійною комісією, підписує ревізійна комісія у повному складі.

5. Протоколи, вказані у 2 і 3 частинах цієї статті, а також інші документи товариства, зберігаються в його справах терміном, визначеним законодавством України.

7. Порядок ведення діловодства в товаристві, в тому числі порядок передачі документів у зв'язку з переобранням усунених від посади осіб, вибраних в органи управління, визначається законодавством України.

Розділ 5. НАДАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ДІЛЯНОК ДЛЯ САДІВНИЦТВА, ГОРОДНИЦТВА, БУДІВНИЦТВА ОБ'ЄКТІВ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ТА ЗАГАЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ

Стаття 20. Надання земельних ділянок під садівництво та городництво загального користування

1. Надання товариству та його членам земельних ділянок, які знаходяться в державній чи комунальній власності, здійснюється відповідно до Земельного кодексу України та чинного Закону.

2. Розподіл земельних ділянок між членами товариства здійснюється на підставі рішення загальних зборів (зборів уповноважених осіб) членів товариства згідно з реєстром членів товариства. Умовні номери таких ділянок вказуються в реєстрі членів товариства в межах території товариства.

3. Земельні ділянки під садівництво та городництво, які перебувають в державній або комунальній власності, надаються громадянам у приватну власність безоплатно.

Стаття 21. Порядок будівництва об'єктів індивідуального та загального користування в садівницьких товариствах

1. Будівництво садових, житлових будинків і споруд в садівницькому товаристві здійснюється відповідно до проекту землеустрою його території за типовими та погодженими у встановленому порядку індивідуальними проектами. При цьому обов'язковим є забезпечення всіх нормативних відстаней і розривів між будинками, спорудами та межами сусідніх садових ділянок згідно державними будівельними нормами та правилами.

2. Контроль за дотриманням вимог здійснює правління товариства, а також відповідні служби державних органів.

3. Зведення громадянами на садових земельних ділянках будівель і споруд допускається після затвердження будівництва даних будівель і споруд в порядку, встановленому містобудівним законодавством в межах норм, визначених цим законом.

4. Порушення вимог проекту землеустрою території садівницького товариства та проекту будівництва є основою для притягнення членів товариства, що допустили порушення, до відповідальності відповідно до даного Закону та чинного законодавства України, яке діяло на момент затвердження цього проекту.

5. Відповідні територіальні спеціалізовані державні і приватні організації та установи за клопотанням садівницьких товариств зобов'язані приймати на свій баланс і обслуговування всі збудовані членами товариств і функціонуючі автодороги, трансформаторні підстанції, лінії електропередач, водопровідні, каналізаційні, телефонні та інші інженерні мережі і споруди на території садівницьких товариств.

6. Території (ділянки) компактного розташування землекористування садівницьких товариств реєструються місцевою владою як території тимчасового проживання громадян у складі сільського поселення, на території ради якої вони розташовані.

7. Садові будинки громадян цих товариств, щодо яких прийняті рішення про право власності на нерухоме майно, власникам яких видано відповідне свідоцтво на його державну реєстрацію, а також реєстрацію їх мешканців для постійного проживання у сільському населеному пункті, реєструються відповідною радою як постійні помешкання відповідних сіл чи селищ.

8. Садовий будинок може бути переведений у житловий будинок, житловий будинок у садовий без зміни цільового призначення, що передбачено законодавством України.

9. У межах території садівництва та городництва при підготовці документації з планування території для товариства, створеного громадянами,

які є власниками садових чи городніх ділянок, враховуються земельні ділянки, які відповідають вимогам:

9.1. Перебувають у власності засновників товариства.

9.2. Входять до єдиного, нерозривного ансамблю запланованої структури або спільності ансамблів запланованої структури, розміщеної на території однієї територіальної громади.

10. Садові та городні земельні ділянки можуть бути утворені із земель населених пунктів або із земель сільськогосподарського призначення.

11. Встановлені межі території садівництва і городництва не є самостійною основою для надання такій території статусу населеного пункту.

Надання цій території статусу населеного пункту здійснюється відповідно до чинного законодавства України.

Розділ 6. МАЙНО ЗАГАЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ

Стаття 22. Майно загального користування, утворення земельних ділянок загального призначення

1. Утворення земельних ділянок загального призначення здійснюється відповідно до затвердженого проекту забудови території.

2. Володіння майном загального користування в межах території садівництва і городництва здійснює лише одне товариство відповідно до даного Закону.

3. Майно загального користування, розміщене в межах території садівництва і городництва, належить товариству згідно з правом власності.

4. Власники земельних ділянок, розміщених в межах території садівництва і городництва, мають право використовувати земельні ділянки загального призначення в межах території для проходу і проїзду до своїх земельних ділянок вільно.

Ніхто не має права обмежувати доступ землевласників до своїх земельних ділянок в межах території товариства.

Стаття 23. Право власності на майно загального користування

1. Майно загального користування, розміщене в межах території товариства, є нерухомими майном, яке належить на правах загальної дольової власності особам, які є власниками земельних ділянок, розміщених в межах території товариства.

2. До спільного майна садівницьких товариств належать будівлі та споруди (адмінбудинки, склади, водонапірні вежі, електро-, газо- та теплопідстанції, протипожежні вежі тощо), відповідна інфраструктура з водопостачання, водовідведення, електропостачання, газопостачання, зв'язку та охорони, а також дороги, об'єкти для організації відпочинку та інших потреб, сільськогосподарська техніка, інвентар та обладнання, транспортні засоби й інше майно, придбане у власність товариством садівників в установленому законодавством порядку.

3. Майно товариств садівників може бути колективною та спільною частковою власністю його членів відповідно до Закону та Статуту садівницького товариства.

4. При переході права власності на садову чи городню ділянку в межах території товариства, доля на право власності на майно загального користування нового власника земельної ділянки рівна долі загальної власності на вказане майно загального користування попереднього власника земельної ділянки.

5. Власники садової чи городньої ділянок, розміщених в межах території товариства, не мають права:

1) відділяти в натурі свою долю загальної власності від майна загального користування;

2) відчужувати свою долю загальної власності від майна загального користування, а також здійснювати інші дії, які тягнуть за собою передачу цієї долі окремо від права власності на вказану ділянку.

Розділ 7. ПІДТРИМКА ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ВЕДЕННЯ САДІВНИЦТВА ТА ГОРОДНИЦТВА

Стаття 24. Форми і порядок підтримки ведення садівництва та городництва

1. Підтримка ведення садівництва і городництва органами державної влади та органами місцевого самоврядування здійснюється, виходячи із особливого соціального значення садівництва і городництва в державі.

2. Органи державної влади зобов'язані здійснювати підтримку садівництва і городництва за рахунок державного бюджету.

3. З метою надання державної і регіональної підтримки садівництву і городництву органи державної влади і органи місцевого самоврядування зобов'язані:

3.1. Створювати у своїй структурі підрозділи, які забезпечують реалізацію регіональної політики з підтримки садівництва і городництва.

3.2. Приймати державні та місцеві програми підтримки садівництва і городництва, в тому числі інвестиційні програми.

3.3. Виділяти кошти на інженерне забезпечення територій садівницьких, городницьких товариств в розмірі не менше 50 відсотків від загальної суми кошторисних витрат;

3.4. Запроваджувати пільги з оплати проїзду садівників, городників і членів їх сімей на приміському пасажирському транспорті до садівницьких та городніх товариств та в зворотний бік.

3.5. Надавати впорядковані приміщення, засоби зв'язку, оргтехніку на пільгових умовах садівницьким товариствам, спілкам, об'єднанням.

4. Державна підтримка садівництва громадян здійснюється в номенклатурі і на рівні, як для сільгоспвиробників та мешканців села відповідно до державної цільової та регіональних програм розвитку садівництва і городництва громадян за рахунок державного і місцевих бюджетів у порядку, встановленому Законом. Для садівницьких товариств

встановлюються тарифи на електроенергію та інші комунальні послуги, як для сільських мешканців.

5. Кабінет Міністрів України відповідно до державної цільової програми розвитку колективного садівництва громадян щорічно при підготовці проекту Державного бюджету України передбачає відповідні кошти на підтримку розвитку садівництва і городництва громадян та підвищення родючості ґрунтів.

6. Органи виконавчої влади та місцевого самоврядування відповідно до регіональних програм розвитку колективного садівництва громадян щорічно передбачають кошти в проектах місцевих бюджетів на підтримку садівництва громадян та підвищення родючості ґрунтів.

7. Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень сприяють розвитку колективного садівництва та надають допомогу:

7.1. В організації у сільській місцевості кредитних спілок, сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів для надання послуг із заготівлі, зберігання, переробки та збуту сільськогосподарської продукції, спільного використання технічних і транспортних засобів та соціально-побутового обслуговування тощо.

7.2. В безоплатному користуванні консультативними послугами державних дорадчих установ.

7.3. В підтримці діяльності щодо забезпечення садівницьких та городницьких товариств необхідними для виконання статутних завдань приміщеннями та обладнанням на пільгових умовах.

7.4. В організації обслуговування інженерно-технічними, ветеринарними, агрономічними, зоотехнічними та іншими службами, в забезпеченні сортовим насінням, посадковим матеріалом тощо.

7.5. У виділенні земельних ділянок єдиним масивом.

7.6. В отриманні кредитів для будівництва садових та житлових будинків, господарських будівель та споруд, а також для придбання сільськогосподарської техніки та обладнання.

7.7. У створенні нових та поліпшенні стану існуючих транспортної та інженерної інфраструктури, об'єктів соціальної сфери, що забезпечують проживання та ведення колективного садівництва та городництва.

8. За заявами садівницьких товариств або учасників загальної дольової власності на майно загального користування, розміщених в межах території садівництва чи городництва, безоплатно передавати в державну або комунальну власність майно загального користування (автомобільні дороги, об'єкти електротехнічного господарства, водопостачання, газопостачання, зв'язку та інші об'єкти) у випадку, якщо таке майно відповідно до законодавства України перебуває у державній чи комунальній власності.

9. Здійснювати фінансування виконання комплексних кадастрових та землепорядних робіт, в межах яких розміщені території садівницьких товариств.

10. Садівницькі товариства, які розміщені на території однієї сільської ради і не входять в межі села можуть добровільно об'єднатись в одну територіальну громаду та обрати, згідно Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» свого старосту, посадову особу місцевого самоврядування.

Територіальна громада садівницьких товариств має право ввійти в склад об'єднаної територіальної громади в порядку визначеному Законом.

11. Садівницькі товариства входять до юрисдикції органів місцевого самоврядування, на господарській території яких вони розташовані. Органи Міністерства внутрішніх справ України та місцевого самоврядування зобов'язані реєструвати фактичне тимчасове або постійне проживання громадян в садових чи житлових будинках на території садівницьких товариств, відповідно до чинного законодавства без зміни їх цільового призначення. Зареєстровані громадяни включаються до членів територіальної

громади, сплачують їй податки та забезпечуються всіма конституційними правами, включаючи повне медичне, освітнє та інше соціальне обслуговування згідно з чинним законодавством.

Розділ 8. РЕОРГАНІЗАЦІЯ І ЛІКВІДАЦІЯ ТОВАРИСТВА

Стаття 25. Реорганізація товариства

1. Із садівницького або городницького товариства, у випадку якщо його члени прийняли рішення про зміну виду діяльності на виробництво, переробку і збут продукції рослинництва або іншу діяльність, яка не пов'язана з веденням садівництва і городництва, відповідно до законодавства України дозволяється створити обслуговуючий чи споживчий кооператив.

2. Садівницьке або городницьке товариство за рішенням загальних зборів членів товариства можуть змінити на товариство власників житла без зміни організаційно-правової форми товариства власників нерухомості, якщо це відповідає нормам Житлового кодексу України і одночасно задовольняє умови:

2.1. Територія садівництва розміщена в межах населеного пункту.

2.2. На садових ділянках, розміщених в межах території товариства, розміщені житлові будинки.

2.3. Зміна виду садівницького некомерційного неприбуткового товариства на товариство власників житла не вважається його реорганізацією.

Стаття 26. Ліквідація товариства

1. При ліквідації товариства майно загального користування товариства, за винятком нерухомого майна загального користування, яке є у власності товариства та залишилося після розрахунку з кредиторами, передається власникам садових чи городніх ділянок, розміщених в межах території товариства пропорційно до їх площі незалежно від того, чи є вони членами товариства.

Стаття 27. Припинення ведення колективного садівництва та городництва

1. Ведення садівництва і городництва припиняється в разі:

- прийняття рішення членів товариства садівників та городників про припинення діяльності садівницького та городницького товариства;

- якщо залишилось менше 10 (десяти) відсотків членів товариства садівників або спадкоємців, які бажають продовжити ведення садівництва та городництва.

2. У разі припинення ведення садівництва або городництва сільська, селищна, міська рада за місцем розташування земельної ділянки, наданої для цих цілей, вилучає її з обліку колективного садівництва.

Стаття 28. Порядок ліквідації садівницького товариства у зв'язку з припиненням ведення колективного садівництва

1. Ліквідація садівницького товариства і городництва здійснюється в порядку, передбаченому законодавством України.

Розділ 9. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України у двомісячний термін з дня набрання чинності цим Законом:

– забезпечити в межах своїх повноважень прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації цього Закону;

– привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

– забезпечити прийняття міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади нормативно-правових актів, передбачених цим Законом, а також перегляд і скасування нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону;

– розробити та затвердити Державну цільову програму розвитку садівництва громадян в Україні, у якій, зокрема, передбачити заходи щодо державної цільової підтримки садівництва громадян.

Розділ 10. ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Якщо садівницьке товариство (кооператив громадян) було створене до набуття чинності Земельного кодексу України (до 1 січня 2002 р.) із працівників підприємств, організацій і закладів, яким у встановленому Законом порядку земельні ділянки були надані під колективні сади, то такі земельні ділянки можуть бути приватизовані після відновлення меж землекористування товариства та ділянок його членів в натурі, або їх визначення відповідно до даних земельно-кадастрової документації з дотриманням вимог цього Закону.

2. Громадянин – член садівницького товариства, якому була виділена земельна ділянка для ведення садівництва за законодавством до 1 січня 2002 року, має право на її безоплатну приватизацію за умови підтвердження правління садівницького товариства, якщо її розмір не перевищує 0,12 га та якщо такий громадянин не отримав раніше земельну ділянку для колективного чи індивідуального садівництва у приватну власність безоплатно. Приватизація земельної ділянки громадянином – членом садівницького товариства здійснюється без згоди на те інших членів цього товариства.

3. Землі загального користування садівницького товариства (або кооперативу громадян після його перереєстрації в товариство) безоплатно передаються йому у власність за клопотанням вищого органу управління товариства до відповідного органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування на підставі технічної документації із землеустрою щодо відновлення меж в натурі (на місцевості) та оформлення документів, що посвідчують право на земельну ділянку.

ЕАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голова Верховної Ради України

Підписувач: МАРЧЕНКО ЛЮДМИЛА ІВАНІВНА

Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA1040000007273C001B829E01

Дійсний до: 02.07.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
Д. Разумков № 24010 від 11.04.2021

470764